

Вінніченко В. В.,
студентка,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ

Науковий керівник: Гусар О. А., старший викладач

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВА ОХОРОНА АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ

Однією з проблем сучасності є питання взаємодії людини з природою, раціонального використання її ресурсів і збереження навколишнього середовища як домінуючої умови існування людства. Стратегічні завдання, які сьогодні поставлені перед Україною у сфері охорони довкілля, полягають у поліпшенні життя та здоров'я людей шляхом зниження впливу шкідливих чинників на навколишнє середовище; захисті і поліпшенні функціонування екосистем; зменшенні уразливості людей перед екологічними ризиками. У сучасних умовах характерною рисою забруднення навколишнього середовища є його яскраво виражена багатокомпонентність, а негативний вплив на людину відбувається при комплексній комбінованій дії хімічних, фізичних і біологічних чинників. Одним із таких чинників, що несприятливо впливають на здоров'я людей, є забруднення атмосферного повітря, спричинене викидами від стаціонарних і пересувних джерел, а також у результаті трансграничного перенесення повітряних мас.

Нині негативний антропогенний вплив на цей природний компонент зумовив істотне погіршення його якості, що позначилось як на здоров'ї населення, так і на стані навколишнього середовища загалом. А це потребує вжиття рішучих заходів щодо його охорони, не тільки кримінально-правовими та цивільно-правовими, але й насамперед адміністративно-правовими методами як системи засобів впливу на суспільні відносини у сфері регулювання та охорони атмосферного повітря.

Теоретичною основою та науковим підґрунтям для вивчення зазначених питань стали праці українських і російських учених радянського та сучасного періодів у галузях адміністративного й екологічного права, теорії держави і права, екології, державного

управління, зокрема: В. Б. Авер'янова, С. С. Алексєєва, В. І. Андрєйцева, Ю. П. Битяка, В. Л. Бредіхіної, М. М. Бринчука, В. М. Гарашука, А. П. Гетьмана, В. А. Зуєва, Л. П. Коваленко, Л. В. Коваля, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова, А. Т. Комзюка, В. В. Костицького, В. І. Курила, І. А. Куян, О. Я. Лазора, Н. Р. Малишевої, М. І. Малишка, Ф. Г. Мишко, В. Л. Мунтяна, В. В. Петрова, В. К. Попова, Б. Г. Розовського, К. А. Рябець, О. Ф. Скакун, Ю. С. Шемшученка та інших.

Визнаючи досягнення цих учених, водночас слід відзначити, що більшість питань все ж таки залишається недостатньо розробленою. Наявна на сьогодні спеціальна література з питань адміністративно-правової охорони атмосферного повітря не враховує тих еволюційних процесів, що відбуваються нині в українському суспільстві, є частково застарілою й не відображає змін адміністративно-деліктного законодавства. Крім того, низка важливих питань щодо адміністративної відповідальності за порушення у повітряноохоронній сфері, які було поставлено вченими, не набули однозначного як наукового, так і законодавчого вирішення та залишаються дискусійними. Проблеми захисту охорони атмосферного повітря адміністративно-правовими засобами вивчалися лише побіжно переважно у роботах міжгалузєвого характеру. Безпосередньо досліджуваному питанню присвячено монографії М. М. Бринчука "Правова охорона атмосферного повітря" (1985 р.) та М.І. Малишка "Державний контроль за охороною атмосферного повітря" (1982 р.), проте вони, на жаль, втратили актуальність, позаяк ґрунтуються на законодавстві СРСР та не відповідають вимогам чинного законодавства України. Спеціальних монографій, в яких згадана охорона з позицій адміністративно-правової науки розглядалася б повно та всебічно, не було.

На основі проведеного дослідження сформульовано та обґрунтовано низку концептуальних положень, висновків, пропозицій, що мають важливе значення не лише для теорії адміністративного права, але й для правозастосовчої діяльності суб'єктів охорони атмосферного повітря, а саме:

– адміністративно-правова охорона атмосферного повітря визначена як система способів і засобів, закріплених у законодавстві та здійснюваних компетентними державними органами у процесі

виконавчо-розпорядчої діяльності, а також громадськими організаціями щодо раціонального використання, відновлення, поліпшення стану атмосферного повітря як сприятливого середовища для існування людини, тваринного і рослинного світу з метою створення здорового оточення існування та для життєдіяльності людини;

– з метою уніфікації законодавства у сфері охорони атмосферного повітря пропонуємо прийняття єдиного кодифікованого акта – Повітряноохоронного кодексу України, в якому більш детально має бути відображено питання щодо: чіткого визначення переліку, статусу та компетенції суб'єктів охорони атмосферного повітря; виключного переліку нормативів у сфері охорони атмосферного повітря; напрямів охорони атмосферного повітря; основ дозвільної діяльності та процедурних правил у зазначеній сфері; механізму застосування заходів впливу до порушників чинного законодавства, а також відшкодування шкоди в результаті порушеного права тощо.

Література

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. Про внесення змін до закону України "Про охорону атмосферного повітря" : Закон України від 21 червня 2001 року № 2556-III // Відомості Верховної Ради України. ? 2001. ? № 48. ? Ст. 252.

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : від 7 грудня 1984 року № 8073-X // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122.

АДМІНІСТРУВАННЯ В ГАЛУЗІ ТРАНСПОРТУ

Транспорт є однією з найважливіших галузей суспільного виробництва і покликаний задовольняти потреби населення та суспільного виробництва в перевезеннях. Розвиток і вдосконалення транспорту здійснюється відповідно до державних цільових програм з урахуванням його пріоритету та на основі досягнень науково-технічного прогресу і забезпечується державою. Відносини, пов'язані з діяльністю транспорту, регулюються законами України, кодексами (статутами) окремих видів транспорту, іншими актами законодавства України.

Державне управління в галузі транспорту має забезпечувати:

- своєчасне, повне та якісне задоволення потреб населення і суспільного виробництва в перевезеннях та потреб оборони України;
- захист прав громадян під час їх транспортного обслуговування;
- безпечне функціонування транспорту;
- додержання необхідних темпів і пропорцій розвитку національної транспортної системи;
- захист економічних інтересів України та законних інтересів підприємств і організацій транспорту та споживачів транспортних послуг;
- створення рівних умов для розвитку господарської діяльності підприємств транспорту;
- обмеження монополізму та розвиток конкуренції;
- координацію роботи різних видів транспорту;
- ліцензування окремих видів діяльності в галузі транспорту;
- охорону навколишнього природного середовища від шкідливого впливу транспорту.

Державне управління діяльністю транспорту здійснюється